

HYVINVOINNIN VUOSIRAPORTTI 2021-2022

Kunnan keskeinen tehtävä on kuntalain mukaan edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja oman alueensa kestävä kehitystä. Lainsäädännössä määritellään laajasti erilaisia tehtäviä, joiden avulla edistetään hyvinvointia ja terveyttä. Tehtävä on määritelty Kuntalaissa (410/2015), Terveystieteiden laissa (1326/2010), Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) sekä mm. Nuorisolaissa, laissa Ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä, Alkoholilaissa, Tupakkalaissa sekä asetuksessa koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta.

Toivakan kunnan laaja hyvinvointikertomus on hyväksytty kunnanvaltuustossa 14.6.2021, §:ssä 41. Laaja hyvinvointikertomus tehdään kerran valtuustokaudessa. Laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteita arvioidaan vuosittain valtuustolle annettavan hyvinvointiraportin muodossa. Toivakan kunta valmistelee uutta laajaa hyvinvointikertomusta kuluvalle valtuustokaudelle, jossa huomioidaan myös päivitetty kuntastrategia. Tämä käsillä oleva hyvinvoinnin vuosiraportti vertautuu kuitenkin vielä aiempaan laajaan hyvinvointikertomukseen.

Hyvinvointikertomusta 2017-2021 laadittaessa se on valmisteltu vanhan kuntastrategian pohjalta. Kuntastrategia on sittemmin päivitetty ja hyväksytty 14.2.2022. Tämä on syy myös siihen, minkä takia laajaa hyvinvointikertomusta 2022-2025 ei ole vielä valmisteltu. Tämä vuosiraportti keskittyy raportoimaan vuoden 2021 liittyviä huomioita, eikä ota kantaa vuoteen 2022.

Terveystieteiden laaki (1326/2010) velvoittaa kuntia laatimaan laajan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa, jonka lisäksi kunnan on kerran vuodessa raportoitava valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä. Myös **kuntalaki (410/2015)** edellyttää kunnilta asukkaidensa hyvinvoinnin edistämistä. Kunnan toiminnan yksi merkittävä tarkoitus on turvata asukkailleen sellaiset olosuhteet ja palvelut, jotka turvaavat kuntalaisten hyvinvoinnin.

Vuosittain laadittava raportti hyvinvoinnista kokoaa yhteen kunnassa vuoden aikana tehdyistä ja tapahtuneista asioista sekä antaa tilastotietoa kunnan

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

päättäjille. Kerran valtuustokaudessa laadittava laajempi hyvinvointikertomus kokoaa vuosittaiset raportit yhteen. Edellinen laaja hyvinvointikertomus laadittiin kesäkuussa 2021.

Toivakan kunnan hyvinvoinnin seuraamiseen on aiemmin valittu vertailualueiksi naapurikunnat Laukaa sekä Joutsa. Lisäksi hyvinvoinnin kehitystä verrataan Keski-Suomen maakuntaan ja koko maahan. Jatkossa voidaan pohtia ovatko nämä valitut alueet soveltuvia.

Toivakan kunnan hyvinvoinnin on oltava linjassa Keski-Suomen maakunnallisen hyvinvointiohjelman 2021-2024 kanssa. Keski-Suomen hyvinvointiohjelmassa on 5 kärkeä: **Hyvinvointi investointina ja elinvoimana, hyvinvointia lähiympäristöstä ja yhteisöllisyydestä, vastuullinen, aktiivinen ja osallistuva asukas, työ- ja työllistymiskyky osana hyvinvointia sekä väestörakenteen muutoksen ennakointia ja siihen reagointi.**

Toivakan kunnassa on päätetty, että ehkäisevä päihdetyö sisältyy laajempaan hyvinvointityöhön kunnassa. Ehkäisevää päihdetyötä suunnitellaan ja seurataan yhdessä hyvinvointityön kanssa ja se sisältyy tähän vuosiraporttiin. Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen mukaan ehkäisevän päihdetyön huomioiminen strategiassa on työn toteuttamisen ja vaikuttavuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Strategiassa määritellyt painopisteet heijastuvat talous- ja toimintasuunnitelmiin konkreettisina toimenpiteinä ja resurssein. (THL 2020, <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdetyo/ehkaisevan-paihdetyon-johtaminen>.)

Kuntastrategia ja hyvinvoinnin painopisteet

Kuntastrategia on päivittynyt vuoden 2022 aikana, eikä niihin oteta kantaa tässä vuosiraportissa, joka keskittyy vuoteen 2021.

Toivakan kunnan strateginen päämääränä valtuustokaudelle 2017 – 2021, on ollut **Ylivertaista yhteisöllisyyttä**; Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen ovat paras tapa huolehtia koko kunnan hyvinvoinnista. Yhdessä syntyvät myös parhaat ideat ja innovaatiot sekä oppimisen oivallukset. Tehdään päätöksiä,

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

jotka luovat edellytyksiä ja alustoja yhteisöllisyydelle ja innostamme kuntalaisia tekemään yhdessä ja osallistumaan.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan; Tavoitteena on jättää jälki. Toivakka on paikka, joka herättää hyvän tunteen ja joka muistetaan. Onnistuneella viestinnällä levitetään hyvää tunnetta Toivakasta. Viestintä nostetaan tukitoiminnosta strategiseksi painopisteeksi koko organisaatiossa.

Modernia maalaisidylliä; Tavoitteena on, että Toivakka vetää puoleensa asukkaita ja yrittäjiä. Toivakka tarjoaa asukkailleen nykyaikaisen, viihtyisän ja turvallisen maaseutuympäristön. Asuinympäristöä kehitetään rohkeasti vastaamaan myös tulevien sukupolvien tarpeita.

Palveluiden Toivakka; Toivakasta saa kaiken, mitä arjessa tarvitsee ja paikalliset palvelut pysyvät, kun niitä käytetään. Hyvät yhteydet takaavat sujuvan arjen ja asioinnin.

Arvoina olivat *"Avoin ja rohkea Toivakka"*, jossa oppiva kuntalainen ja kuntayhteisö sekä oppiva kuntaorganisaatio rakentavat kehittyvää kuntaa sekä *"Oppiva ja kehittyvä Toivakka"*, jossa avoin kuntayhteisö, avoin päätöksenteko ja avoimuus sekä uskallus tehdä rohkeita ratkaisuja.

Hyvinvoinnin sovitut painopisteet 2021-2025

- *Osallisuuden ja turvallisuuden edistäminen*
- *Lasten, nuorten ja lapsiperheiden omaehtoinen terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen*
- *Aikuisten ja työikäisten omaehtoinen terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen*
- *Ikäihmisten terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen*

Toivakan uusi kuntastrategia valmistui helmikuussa, kun se hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 14.2.2022. **Toivakan uuden kuntastrategian 2022-2030** visiona on *"Yhdessä toimiva Toivakka tuntuu kodilta"*. Elämisen elementeiksi,

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

eli strategisiksi kärjiksi on nostettu **”Yhdessä toimiva Toivakka”, ”Uuden ajan maalaisidylli” ja ”Toivakka tuntuu ja tunnetaan”**. Arvoina pidetään edelleen mukana **”oppiva ja kehittyvä”, ”avoin ja rohkea” sekä uutena parina ”aito ja yhteisöllinen”**. Tavoitteena on mm. arjen hyvinvoinnin rakentaminen ja viihtyisiä, vireää sekä turvallinen ympäristö.

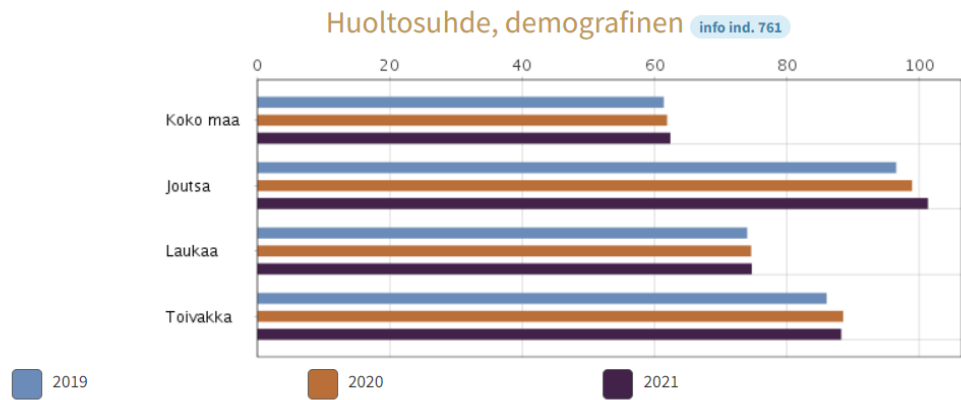
Talous ja elinvoima

Toivakan kunnassa oli vuoden 2021 lopussa 2387 asukasta. Vähennystä edellisvuoteen oli tilastokeskuksen mukaan 0,6 %. Maakunnallisesti tarkasteltuna Keski-Suomessa väestömäärä on kasvanut ajanjakson aikana. Kunnan väestö koostuu 19,6 % alle 15-vuotiaista, 53,1 % 15–64 vuotiaista ja 28,7 % 65 vuotta täyttäneistä (Lähde: Sotkanet, eri ikäryhmien prosenttiosuus väestöstä 31.12.2021).

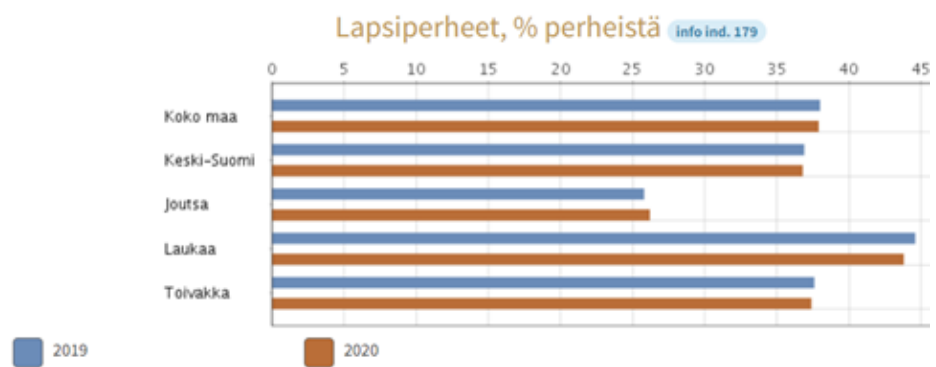
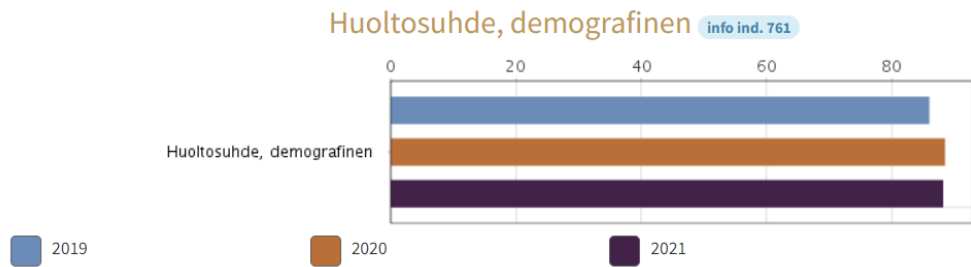
Keski-Suomen maakunnallisen hyvinvointiohjelman mukaan alueen vahvuutena on **luonto ja vesistöt**. Haasteena ovat väestön **ikäntyminen ja syntyvyyden lasku sekä työvoiman saatavuus**. Nämä ilmiöt näkyvät myös Toivakan kunnassa. Maakunnallisessa hyvinvointiohjelmassa painotetaan **hyvinvointimatkailun roolin nostamista**. Luontoa korostetaan vetovoimatekijänä, kehityskohteena ja investointeina. Kehitystä seurataan strategioiden kautta, toteutuneiden investointien ja kehityskohteiden sekä Visit Jyväskylä -matkailutilastojen kautta. Tavoitteena on saada vaikutusten ennakoarviointi ja osallistava budjetointi osaksi päätöksentekoa kaikissa Keski-Suomen kunnissa. (<https://innokyla.fi/sites/default/files/2021-06/KeskiSuomen%20hyvinvointiohjelma%202021-2024.pdf>).

Taloudellisella huoltosuhteella tarkoitetaan työllisten lukumäärän suhdetta työttömiin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Mitä korkeampi luku on, sitä enemmän kunnassa on lapsia ja/tai eläkeläisiä suhteessa työssäkäyviin.

Taloudellisessa huoltosuhde Toivakassa on hiukan parantunut verrattaessa vuosia 2020 ja 2021. Toivakan arvot ovat korkeampia verrattaessa tilannetta koko maahan.

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

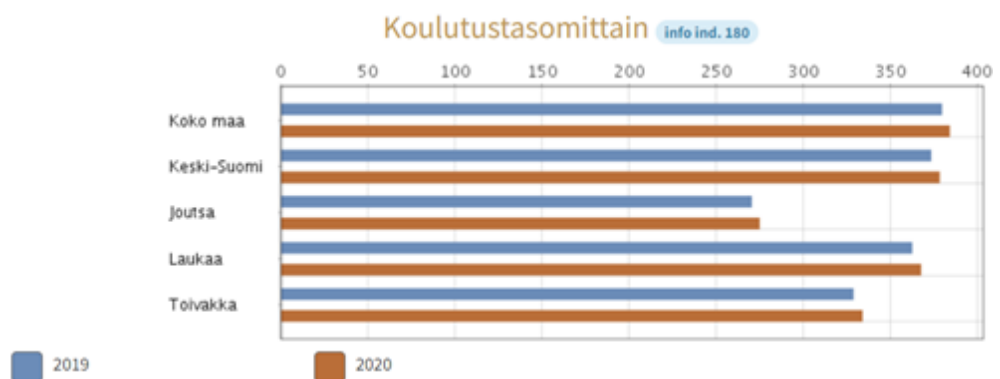

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

TOIVAKKA

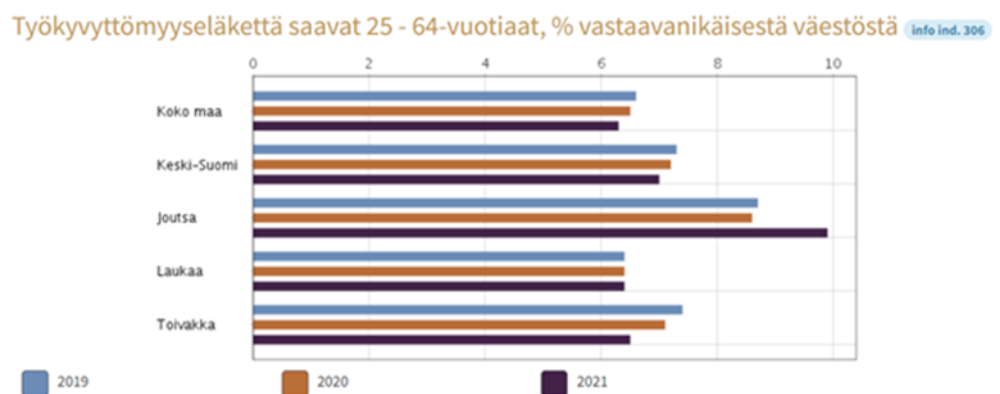
Elämisen elementit.

Lapsiperheiden määrä on pysynyt tasaisena tarkastelujaksolla. Vuoden 2021 ja 2022 tietoja ei ole vielä saatavilla. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tarkasteltuna Toivakan lapsiperheiden määrä on keskitasoa.

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Väestön koulutustaso on Toivakassa alempi kuin Laukaassa, mutta korkeampi kuin Joutsassa. Verrattaessa koulutustasoa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti Toivakan koulutustaso jää alhaisemmaksi.

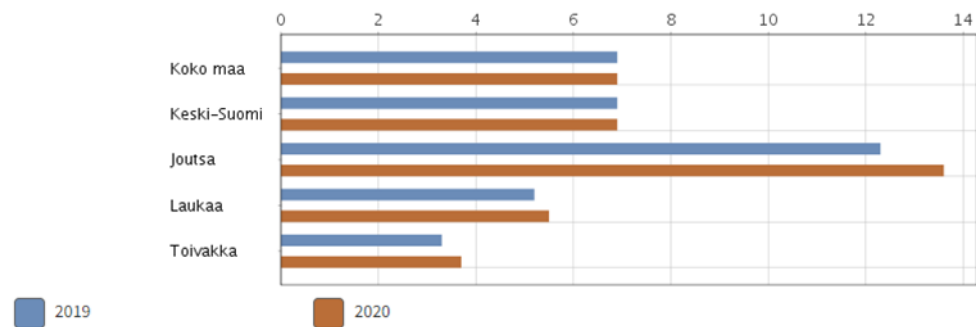

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on vähentynyt tarkastelujakson aikana. Prosenttiosuus on pudonnut lähelle Laukaan kunnan tasoa ja myötäilee koko maan tasoa.

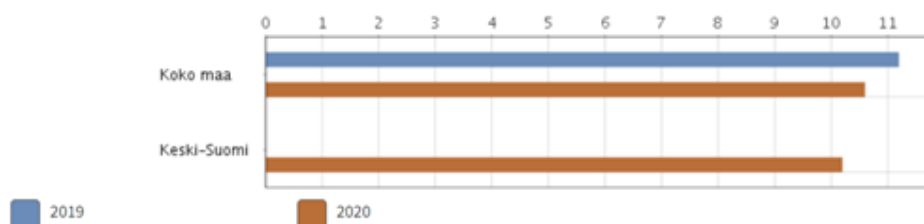
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa info ind. 714

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Toivakassa alkoholijuomien myynti asukasta kohden vähäisempää kuin muissa vertailukunnissa. Samoin koko maan ja Keski-Suomen tasoon verrattuna. Kansallisena tavoitteena on, että vuonna 2030 alle 5 prosenttia väestöstä käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita päivittäin. (Tupl 1 §).

Päivittäin tupakoivien osuus (%) info ind. 4404

Alle 5%:n tavoitteeseen pääsemiseen nikotiini- ja tupakkatuotteiden käytön tulisi vähentyä yli puolella koko maan ja maakunnan tasolla.

Sivistys

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatus, perusopetus, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi, kirjasto sekä etsivä nuorisotyö. Toivakassa toteutetaan hyvinvointioppimisen yhteistyötä yhdessä perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, oppilashuollon, etsivän nuorisotyön sekä kolmannen sektorin kanssa. Opetushenkilöstö on valmistelemassa arvioinnin, kolmiportaisen tuen sekä hyvinvointioppimisen vuosikelloa.

Koulukeskuksen koulupäivän rakenteeseen kuuluu harrastevälitunti, jonka aikana oppilailla on tilaisuus vähän pidemmän aikaa pelailla tai tehdä muuta virkistävää välituntitoimintaa. Harrastevälituntitoimintaa rikastamaan, ja muuhunkin toimintaan, ovat oppilaskunnan aktiivit perustaneet oppilaskunnan kahvihuoneen. Kalusteet tilaan hankittiin sitouttava kouluyhteistyö- hankkeen (SKY) varoista. Toivakan kunnan perusopetus on yksi pilottikunnista Opetus- ja kulttuuriministeriön sitouttavan kouluyhteistyön valtakunnallisen toimintamallin pilotoinnissa. Malli aiotaan vakiinnuttaa perusopetukseen valtakunnallisesti vuosina 2022-2023 sitoen sen perusopetuksen opetussuunnitelmaan sekä lainsäädäntöön. Sitouttavan kouluyhteistyön tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä koulupoissaoloja yhteistyössä kotien kanssa, tukea oppilaiden kiinnittymistä kouluun vahvistamalla myönteistä koulukulttuuria ja -hyvinvointia, tunnistaa ja auttaa oppilaita, joilla on haasteita säännöllisessä koulunkäynnissä sekä vahvistaa perustaitojen saavuttamista ja oppimistuloksia.

Perusopetuksen KaMu - (kaikki mukaan) toiminta on rakenne kiusaamisen ennaltaehkäisemiseen sekä kiusaamistapausten selvittelyyn. Tukioppilastoiminta sekä oppilaskuntatyö vahvistavat myös oppilaiden hyvinvointia, samoin koulukeskuksen vanhempaintoimikunta sekä Kankaisten kyläkoulun vanhempainyhdistys.

Oppilashuolto tekee sekä yksilötyötä että ennaltaehkäisevää ryhmätyötä. KOR (koulujen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä) kokoontuu säännöllisesti kerran kuukaudessa käsittelemään ilmiötasolla erilaisia oppilaiden hyvinvoinnin ja koulun toimintakulttuurisia asioita. KOR-ryhmään kuuluvat rehtori, koulujen apulaisjohtajat, erityisopettaja, oppilashuollon henkilöstö, opinto-ohjaaja sekä tarpeen mukaan kutsuttavat huoltaja- ja oppilasedustaja.

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

Oppilashuoltotyötä Toivakan perusopetuksessa tekevät koko opetushenkilöstö, oppilashuollon palveluita tarjoavat psykiatrinen sairaanhoitaja, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja ja koulupsykologi. Kevään 2022 ajan on alettu toteuttaa nuorisotyötä koulussa. Mukana yhteistyössä ovat seurakuntien nuorisotyöntekijät sekä etsivä nuorisotyöntekijä.

Lapsiperheille suunnatuista palveluista yksi merkittävimmistä palveluista on aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan järjestäminen 0 – 2 - luokkalaisille sekä vanhemmille erityisen tuen oppilaille. Toimintaa on järjestetty aamuin ennen koulun alkua klo 7 – 10 ja koulupäivän jälkeen klo 13 – 16.30. Toiminta on valvottua ja ohjattua lasten vapaa-ajantoimintaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnalla edistetään lasten keskinäisiä suhteita, kouluviihtyvyyttä ja -hyvinvointia sekä tuetaan koulutyötä. Toivakassa aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaan pääsevät kaikki sitä tarvitsevat lapset.

Vapaa-aika ja kulttuuri

Kesän ja syksyn 2021 aikana järjestettiin runsaasti erilaisia hyvinvointia tukevia tapahtumia. Monet näistä järjestettiin tiiviissä yhteistyössä seurakunnan ja eri järjestöjen kanssa. Ikääntyneille suunnattua toimintaa oli kesäretki sekä ohjattua kuntosaliliikuntaa ja vesijumppaa. Soppaa ja seurustelua tapahtumia järjestettiin yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. Lapsille oli kesäkerhoja, uimakouluja sekä urheilukisoja.

Kesämarkkinat järjestettiin elokuussa. Lisäksi oli metsäjuoksua, frisbee golf kisoja, sauvakävelyohjausta, itsenäisyysjuhla ja joulunajan tapahtumia.

Koronarajoitukset vaikuttivat tapahtumien järjestämiseen talven 2021 ja kevään 2022 aikana. Kevään 2022 aikana järjestettiin neljä yhteisöjen iltaa, joita koordinoi vapaa-aikatoimen harjoittelija. Nuorisotalotoiminta oli avoinna tiistaisin ja perjantaisin. Nuorisovaltuusto kokoontui syksyllä 2021 ja keväällä 2022 yhteensä kahdeksan kertaa.

Toivakassa vietettiin 20.9.2021 kirjaston 130- vuotisjuhlaa. Muita kulttuuritapahtumia olivat: kaksi kirjastokävelyä, neljä etäsatutuokiota päiväkodeille, neljä Pentti Rasinkankaan koulukonserttia, Pikku Pöllö Pööpöti

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

teatteriesitykset ja Loiskiksen joulukonsertti. Toivakan kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi järjesti yhdessä järjestöjen kanssa naistenpäivätapahtuman.

Kirjaston asiakastyytyväisyyskysely tehtiin syksyllä 2021. Toivakan kirjastolla on järjestetty Digitutor- koulutuksia. Kuntalaisten on ollut mahdollisuus saada tukea tietoteknisiin haasteisiin. Koulutukset ja tutor-toiminta ovat osa Digivireää Keski-Suomea.

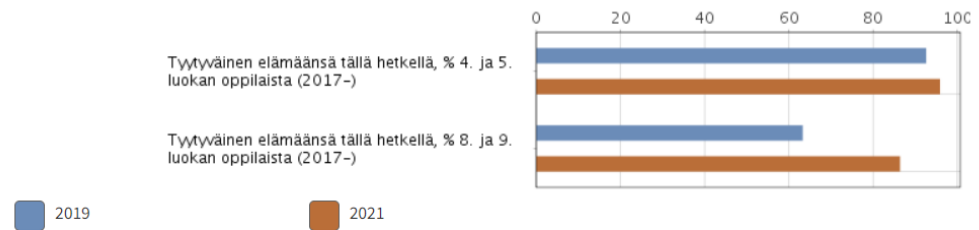
Toivakassa toimii 56 yhdistystä. Yhdistysten toiminta on kunnalle tärkeää ja tukee peruspalveluita. Kunnalla on yhteistoimintasopimus Toivakan 4H-yhdistyksen kanssa. **4H- yhdistys** on tehnyt laaja-alaista lapsi- ja nuorisotyötä Toivakassa jo 50 vuotta. **Mannerheimin lastensuojeluliiton** Toivakan yhdistys tarjoaa lapsiperheitä tukevaa toimintaa ja yhdistyksen tavoitteena on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia Toivakassa. Paikallinen urheiluseura **Toivakan Rivakka** tarjoaa liikunnallisia elämyksiä kaikenikäisille. **Seurakunnat** tarjoavat lapsille, nuorille ja perheille toimintaa ja tapahtumia mm. perhekerhoja, olohuonetoimintaa, nuorteniltoja, retkiä, leirejä. Toivakan eläkeikäisille toimintaa järjestää **Eläkeliiton Toivakan yhdistys** yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa (mm. vesijumput ja kuntosaliohjaukset). Muita järjestötoimijoita Toivakassa ovat **kyläseurat, Martat, Toivakan autourheilukerho, metsästysseurat ja Lions Club Toivakka**. Yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen lisäämiseksi sekä osallisuuden edistämiseksi kunnassa on pyritty kehittämään erilaisia osallistumisen tapoja ja kanavia sekä pitämällä mm. järjestöjeniltoja.

Perusopetus

Kahden vuoden välein tehtävän kouluterveyskyselyn mukaan Toivakan peruskoulun oppilaat ovat tyytyväisiä elämäänsä. Yläkoululaisten tyytyväisyys on noussut vuodesta 2019.

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

8.-9. luokan oppilaiden käynnit kouluterveydenhoitajalla ovat vähentyneet verrattaessa vuotta 2019 (44,9%) vuoteen 2021 (25,6%). Koronapandemia voi vaikuttaa näihin lukuihin. Toisaalta häiritsevän ehdottelun ja ahdistelun kokemukset ovat vähentyneet vertailujaksolla. 8. ja 9. luokkalaisten aamupalaa syövien osuus on noussut.

Move! –mittaustulokset antavat valtakunnallisesti vertailukelpoista tietoa Toivakan kunnan 5. ja 8. luokkalaisten fyysisestä toimintakyvystä. Järjestelmässä mitataan fyysisiä ja motorisia taitoja. Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos on 5. luokkalaisilla 60% ja 8. luokkalaisilla 48%. Tulos kertoo, kuinka monta prosenttia oppilaista fyysinen toimintakyky on kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Yksittäisistä testeistä suurimmat muutokset olivat nähtävissä sekä 5. että 8. luokan tyttöjen liikkuvuudessa. Liikkuvuus on huonontunut molemmissa kohderyhmissä. Suurin muutos parempaan on tapahtunut 5. luokan poikien ja tyttöjen heitto-kiinniottoyhdistelmässä.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on nuorille tarjottavaa erikoisnuorisotyötä. Ensijaisena kohderyhmänä on alle 29 –vuotiaat työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret. Työ perustuu vapaaehtoisuuteen ja sen avulla toteutetaan myös päihde- ja mielenterveystyötä kunnassa. Nuorisolaissa (1285/2016) säädetyn etsivä nuoristyöhön avustusta myöntää aluehallintovirasto etsivä

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

nuorisotyöntekijän palkkauskustannuksiin. Tavoitteena on vähentää nuorten syrjäytymistä.

Vuoden 2021 rahoituskausi on nyt loppuillaan päättyen kesäkuussa 2022. Asiakasmäärät ovat pysyneet samankaltaisina verrattuna edellisiin vuosiin. Viime kuukausien aikana nuoria on kuitenkin saatu ohjattua eteenpäin ja työtaakka on tällä hetkellä keventynyt. Etsivällä on tällä hetkellä 18 aktiivista nuorta. Nuorien ohjautuminen etsivään nuorisoon jakautuu tällä hetkellä seuraavan laisesti: Sosiaali- ja terveystoimi 55 %, nuoren suorayhteydenotto 25 %, oppilaitos 15 % ja työllisyyspalvelut 5 %.

Vuoden 2021 asetettuihin tavoitteisiin peilaten etsivässä nuorisotyössä ollaan hyvässä tilanteessa. Vuoden 2021 pääasialliset tavoitteet liittyivät verkostoissa tehtävään työhön. Tarkoituksena oli tarkastella jokaisen verkoston kohdalla toimintamalleja ja päivittää yhteistyökuvioita. Toivakassa etsivän nuorisotyön keskeisimmät verkostot ovat sosiaalitoimi, koulut, työllisyyspalvelut, vapaa-aikatoimi, terveystoimi, järjestöt sekä poliisi. Verkostotyön kehittämistä on aloitettu Toivakan peruskoulun puolella. Etsivä on vieraillut koululla tasaisin väliajoin ja on ollut mukana pienimuotoisissa ryhmätoiminnoissa.

Etsivä on osallistunut myös oppilashuoltoryhmään sekä laajennetun oppivelvollisuuden työryhmään kutsuttaessa. Etsivä nuorisotyö on käynyt läpi kaikki keskeisimmät verkostonsa ja yhteistyön toimivuutta on tarkasteltu ja sovittu mahdollisista kehittämistarpeista. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä tulevia muutoksia seurataan ja yhteistyötahoista pyritään pitämään kiinni.

Etsivä nuorisotyö on myös viimeisimpien kuukausien aikana osallistunut keskusteluun kunnan palveluiden tarpeesta nuorisotyönkentällä. Keskustelua on käyty niin koululla kuin vapaa-aikatoimen kanssa. Tarkoituksena on pohtia, onko Toivakassa tarvetta perus/koulu nuorisotyölle ja selvitystyö on vielä kesken.

Korona on vielä vaikuttanut etsivän nuorisotyön näkyvyyteen kunnassa nuorisokahvilan ollessa kiinni. Kunnalla on ollut myös haasteita saada kahvilaan valvojia, joten aukioloajat ovat olleet rajallisia. Etsivällä on kuitenkin ollut mahdollisuus vierailla koululla, joka on mahdollistanut näkyvyyden

TOIVAKKA

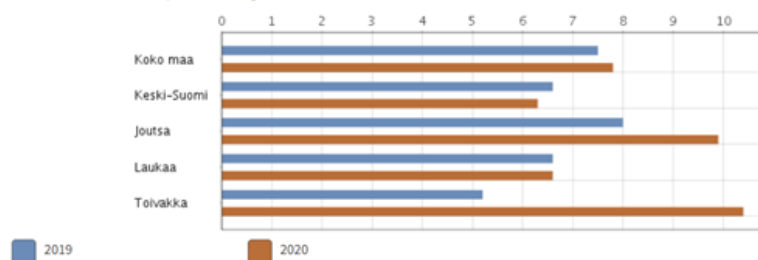
Elämisen elementit.

peruskoulun puolella. Sosiaalisen median käyttö on pandemian aikana lisääntynyt sekä mahdollistanut näkyvyyden ja yhteydenpidon nuoriin.

Etsivä on kevään aikana vierailut koululla opinto-ohjaajan tunneilla sekä pitänyt pienryhmä toimintaa yhdessä helluntaiseurakunnan nuorisotyöntekijän kanssa. Etsivä pyrkii myös lisäämään näkyvyyttä nuorisokahvilassa sen avatessa taas ovensa. Etsivä on myös osallistunut kutsuntojen ennakoterveystarkastuksiin uusien toimintamallien mukaisesti.

Etsivästä nuorisotyön perusluonteesta ja työnkuvasta tullaan alueellisesti käymään keskustelua Keski-Suomessa kevään aikana. Tarkastellaan perusasioita kuten työnrajoja ja mahdollisuuksia.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä info ind. 3219

Viimeisimmän saatavilla olevan (maaliskuu 2022) Keski-Suomen ELYn työllisyyskatsauksen mukaan Toivakassa ei ollut yhtään alle 25 -vuotiasta työtöntä.

Perusturva

Perusturvan toimialaan kuuluvat perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido ja ympäristöterveydenhuolto sekä ikäryhmittäin (lapsiperheille, työikäisille ja ikääntyneille) kohdennettavat ja erityisiin tarpeisiin kohdentuvat (lastensuojelu, vammaispalvelut, päihdepalvelut) sosiaalipalvelut.

Elämisen elementit.

Hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelussa yhdenmukaistetaan alueellisia palvelusisältöjä ja myöntämisen kriteereitä. Tavoitteena on jatkaa ja vahvistaa laaja-alaista yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen kanssa.

Lapsiperheiden palvelut

Toivakassa on kehitetty seinätöntä monialaisen asiantuntijuuden yhteystoimintamallia perheiden tueksi. Perhevakka toimintamallia kehitettiin Keski-Suomen Lape-hankkeessa ja kehitystyötä jatketaan edelleen. Tukea toiminnalle saadaan alueellisesta Lumo- hankkeesta. Alueellisen mallin mukaisesti kaikki Toivakan lastensuojelutyötä tekevät on vuoden aikana koulutettu käyttämään systeemistä työotetta. Myös neuropsykiatrisen työotteen hyödyntämiseen ja vahvistamiseen pyritään niin omassa toiminnassa, kuin yhteistyössä paikallisesti sekä alueellisesti.

Työikäisten palvelut

Aikuissosiaalityössä ja -ohjauksessa on pyritty vahvistamaan asiakkaiden elämänhallintaa haastavissa tilanteissa, asiakkaiden kokonaistilanne huomioiden. Tavoitteena on itsenäisempi arjen ja talouden hallinta.

Työ- ja toimintakyvyn arvioimiseksi Toivakassa toimii moniammatillinen tiimi. Moniammatilliseen tiimiin kuuluvat mm. terveystieteiden lääkäri ja palveluohjaaja sekä tarvittava määrä muita perusterveydenhuollon ammattilaisia. Toivakan kunnasta tiimiin kuuluvat sosiaalityöntekijä ja työllisyys- ja elinkeinosuunnittelija/työkykykoordinaattori sekä tarvittaessa sosiaali-ohjaajia. Tiimi kokoontuu säännöllisesti sekä varaa asiakkaille moniammatillisen tiimin aikoja. Moniammatillinen tiimi kokoontuu pääasiassa Toivakan seututerveyskeskuksessa. Työttömien terveystarkastuksiin ei tarvitse jonottaa ja ohjautuminen toteutuu hyvin.

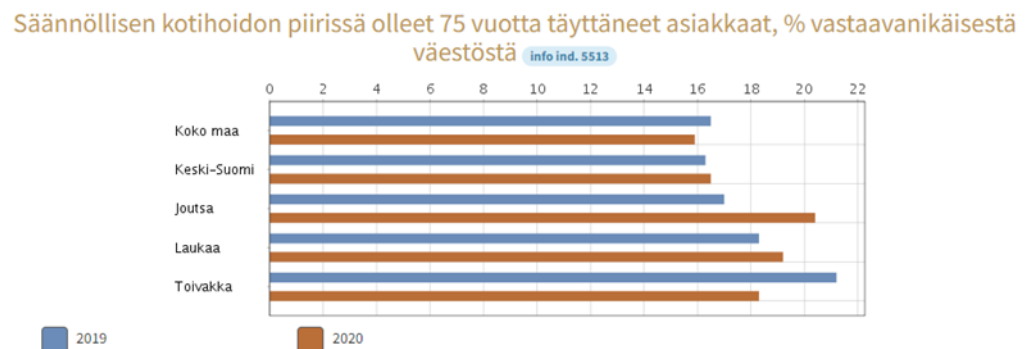
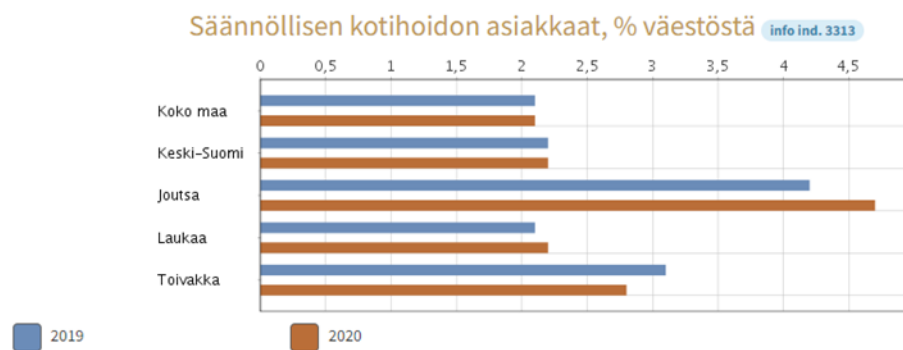
Vammaispalvelut

Vammaispalveluissa yksilölliset palveluratkaisut on suunniteltu asiakkaiden, ja heidän läheistensä sekä mahdollisten edunvalvojien kanssa yhteistyössä. Vammaisten henkilöiden toimintakyvyn, voimavarojen ja palvelutarpeen

arviointiin kohdennettu RAI – mittaristo otetaan Toivakan vammaispalveluissa käyttöön vuonna 2023.

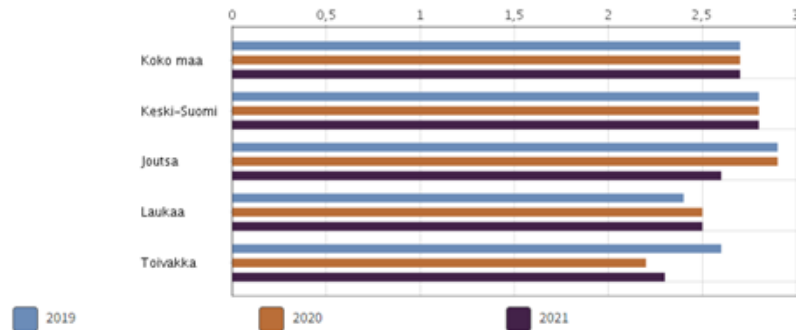
Ikääntyneiden palvelut

Perustehtävät eli kotihoito, asumispalvelut, omaishoito ja kotiin vietävä perhehoito (ml. sotaveteraanit) ovat toteutuneet hyvin.

Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä vuonna 2021 on 18,3%. Kotihoidossa on ollut laskua vuoteen 2019 verrattuna. Asumispalveluihin ei ole jonoja, joten pääasiassa siirtymiset sujuvat ilman suurempia viiveitä tai väliaikaisijoituksia. Lyhytaikaisia asumispalvelujaksoja toteutetaan tarpeen mukaisesti muutostilanteissa ja turvaamaan omaishoitajien vapaita.

Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä info ind. 676

Omaishoidon asiakkaita on vuonna 2,3%. Omaishoidon vapaat toteutuvat tehostetussa palvelussa tai kotiin annettavana perhehoitona. Kotiin annettavan perhehoidon, sotaveteraanien sekä invalidien hoitotarve koskee vain yksittäisiä henkilöitä.

Asiakasmaksulain osittaisuudistus 1.7.2021 muutti asiakaslaskutuksen perusteita ja edellytti kaikkien kotihoidon ja asumispalveluiden asiakasmaksupäätösten päivittämistä. Koronarajoitukset rajoittivat toimintaa kaikissa ikääntyneiden palveluissa. Erityisesti korona vaikutti henkilöstön suojautumiseen ja jatkuvaan testaamiseen (altistukset) sekä kunnan ikääntyneiden kuntosalilaitteiden käyttöön EsperiCare Soivakan tiloissa.

RAI arviointimittari on otettu käyttöön valtakunnallisen lainsäädännön vaatimuksen mukaisesti. Syksyllä 2021 tapahtunutta käyttöönottoa edelsi henkilöstön RAI koulutukset. Tavoitteena n. 70% asiakkaista RAI piirissä kesään 2022 mennessä. Saattohoidon osaamista on kehitetty maakunnallisessa kehittämisryhmässä. Toivakassa kaikki kotihoidon työntekijät ovat opiskelleet THL:n saattohoitopassin.

Vanhus- ja vammaisneuvosto aloitti suunnitelman laatimisen ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi. Suunnitelma valmistuu kesään 2022 mennessä Senioritoimintaa on toteutettu joka toinen vko yhteistyössä ev.lut. srk:n kanssa. Lisäksi Toivakan kunnan työttömien kuntouttava työtoiminnan pienryhmä on tarjonnut Kotisillan kerhuhuoneella viriketoimintaa torstaisin

tunnin ajan. Toivakassa on käynnistetty ulkoiluystävä -koulutukset vapaaehtoisille. Koulutuksesta on valmistunut 8 vapaaehtoista.

Tekninen toimi

Teknisessä toimessa on Korona pandemian vuoksi kiinnitetty huomiota siivoukseen. Uusi päiväkotikoti, Vakkari, aloitti toimintansa muutostöiden jälkeen keväällä 2022. ARA:n myöntämällä korjausavustuksella tehtäviä asunnon muutostöitä ei ole ollut tarkastelujakson aikana. Toivakan kaavoitetuille rivitalotonteille on etsitty rakennuttajaa markkinoimalla tontteja. Myös kerrostalotontille etsitään rakennuttajaa. Leppäveden rantaan vireillä kaavamuutos, jotta satama-aluetta saadaan hyödynnettyä paremmin.

Ulkoalueiden ylläpitoon on kuulunut auraus ja hiekoitus. Talven 2021-2022 runsaslumisuuksella on haastanut teknisen puolen henkilöstöä. Erityistilanteissa henkilöstön riittävyys on ollut haasteellista ja talven aikana on turvauduttu ostopalveluihin.

Jätehuolto toimii ja sen toimimaattomuus aiheuttaa herkästi valituksia. Kierrätysosaaminen tulisi olla osa kansalaistaitoja. Puhtaan veden osalta ei ole ollut suuria vedenjakelun katkoksia. Esteettömyys otetaan huomioon rakentamisessa.

Toivakan kunnan haasteena on autoliikenne kunnan taajaman läpi menevällä maantiellä. Tien yli kulkee koululaisia. Tämä on viety MAL ryhmään tiedoksi. Hyvinvoinnin näkökulmasta tarvitaan lisää pyöräteitä mm. Aittojärven asuinalueen läheisyyteen ja Leppälahden väylälle ja Huikkoon.

Toivakan kylällä on kaikille tarkoitettuja virkistysalueita. Asemakaavateiden vaurioiden korjaaminen parantaa teiden turvallisuutta ja vaikuttaa autolla, rollaattoreilla sekä kävellen liikkumiseen. Yleisesti taajama-alueen perusinfraan ylläpito on tärkeää.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut toimivat kunnanhallituksen alaisuudessa, tuottaen kunnan hallinto-talous-, henkilöstö- ja IT-tukipalvelut. Lisäksi hallintopalveluihin kuuluu työllisyydenhoito, elinvoimatyö sekä keskeisiltä osin myös viestintä, markkinointi ja tiedonhallinta. Luottamushenkilö-organisaation toimintaympäristöstä huolehtiminen sekä päätöksenteon tuki kuuluvat myös keskeisesti hallintopalveluiden toiminnan piiriin. Hyvinvoinnin näkökulmasta hallintopalvelujen tavoitteena on kuntastrategian mukaisesti palvella Toivakan kunnan asukkaita sekä vapaa-ajan asukkaita.

Toivakan kunnassa järjestettiin ensimmäiset aluevaalit alkuvuodesta 2022. Toivakan äänestysprosentti vaaliessa oli 51,3% ja koko maassa äänestysprosentti oli 47,5%.

Työllisyys

Toivakassa on ollut Keski-Suomen alin työttömyysprosentti syys- ja lokakuussa 2021. Alla olevassa taulukossa on kuvattu kunnan työttömyyden kehitys vuoden 2021-2022 aikana.

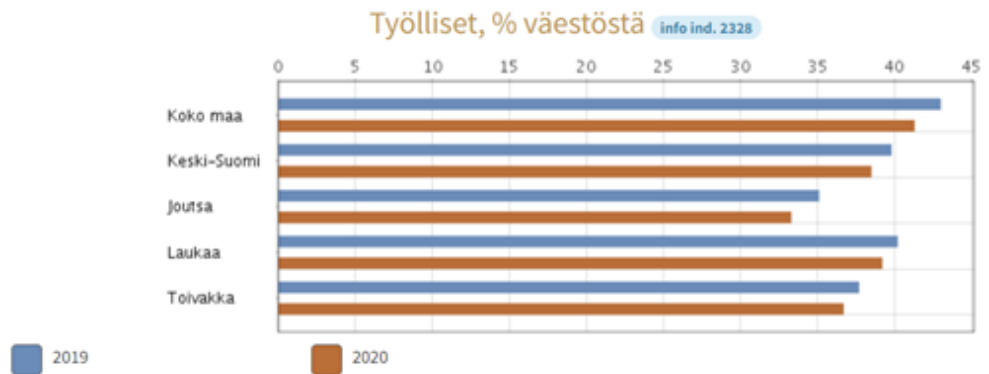
2021	Työttömiä, %
Kesäkuu	10,4
Heinäkuu	10,8
Elokuu	8,5
Syyskuu	7,4
Lokakuu	7,4
Marraskuu	8,3
Joulukuu	9,7
2022	
Tammikuu	8,8
Helmikuu	8,5
Maaliskuu	7,9

Toivakan kunnan rekrytointimessut helmikuussa 2022 jouduttiin perumaan Koronan vuoksi. Tarkoituksena olisi ollut kokoontua yhteen työllisyyden toimijoiden verkoston kanssa. Keski-Suomen TE -toimisto jalkautuu Toivakkaan toukokuussa 2022 kertomaan uudesta asiakaspalvelumallista.

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

Kunnassa on tehty yritysvierailuja Koronarajoitteet huomioon ottaen vuoden 2021 ja 2022 aikana. Tavoitteena on lisätä yrityskäyntejä tulevaisuudessa ja toimia aktiivisessa vuorovaikutuksessa paikallisten yrittäjien kanssa.

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Työllisten tilastoja vuodelta 2021 ja 2022 ei ole vielä käytettävissä. Maakunnallisesti Toivakan työllisten prosenttiosuus jää pienemmäksi kuin Keski-Suomen osuus. Toivakan työllisten osuus väestöstä jää myös alle valtakunnaallisen tason.

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Pitkäaikaistyöttömien määrä on nousussa kaikissa vertailukohteissa. Suurin nousu on tapahtunut Keski-Suomen maakunnassa. Toivakan pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut koko tarkastelujakson ajan, mutta prosenttiosuus on kuitenkin vertailualueiden pienin.

Aktivointiaste -Indikaattori ilmaisee työttömien eri kuukausien aktivointiasteen (%) keskiarvon. Aktivointiasteella tarkoitetaan aktiivisten työvoimapolitiittisten palveluiden piirissä olevien prosenttiosuutta työttömien työnhakijoiden ja palveluiden piirissä olevien summasta. Aktiivisiin palveluihin luetaan palkkatuilla työllistetyt, työ- ja koulutuskokeilussa olevat, vuorotteluvapaatyöpaikkaan työllistetyt, työvoimakoulutuksessa olevat, valmennuksissa olevat, työttömyysetuudella omaehtoisesti opiskelevat, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat. Pienessä kunnassa prosenttiosuuden vaihtelut näkyvät helpommin kuin suuremmassa.

Työttömyydellä on moninaisia vaikutuksia Toivakan kunnassa talouden ja elinvoiman kannalta katsottuna. Toivakan kunnan alueella on kohtaanto-ongelmaa, jossa osa työnantajista kärsii työvoimapulasta ja rekrytointiongelmista. Kun ei ole työtä, kunta ei saa verotuloja. Työttömyyden pitkittyessä ja työ- ja toimintakyvyn heikentyessä, erilaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve kasvaa. Kunnan talouteen vaikuttaa asteittain työttömyyden pituuden mukaan kasvava kuntien osarahoittaman työmarkkinatuen osuus (50 % ja 70% työmarkkinatuen määrästä).

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat ja maksetut etuudet

Toivakka

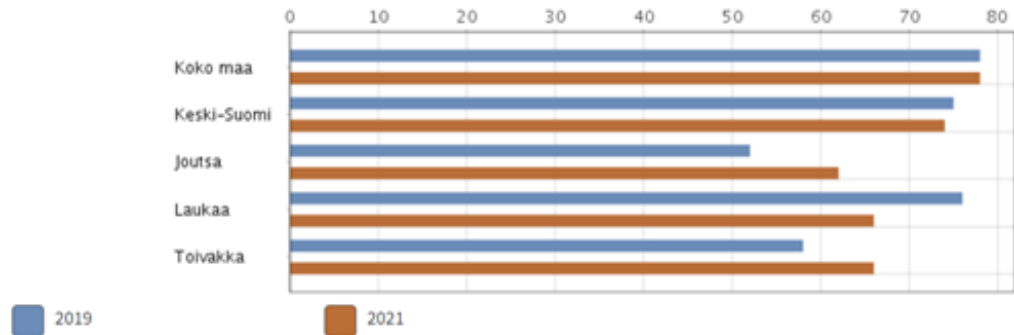
Aika	Maksetut etuudet euroa
2022-02	18 935
2022-01	13 601
2021-12	19 115
2021-11	19 808
2021-10	17 010
2021-09	24 845
2021-08	24 358
2021-07	22 356
2021-06	20 895

Toivakan kunta on osarahoittanut Koronan vuoksi työttömyysetuutta saavia yrittäjiä osana työmarkkinatuen maksuosuutta. Työmarkkinatuen maksaminen yrittäjille päättyi 30.11.2021, mutta aktivoitiin uudestaan ajalle 1.1.2022-28.2.2022.

Kunnan työllisyystoimenpiteitä ovat aktiivinen työnvälitys ja työllistymissuunnitelmien teko sekä yritysysteistyö, kunnan omien tukityöpaikkojen koordinointi sekä työ- ja toimintakyvyn arviointi ja eri palveluihin ohjaus. Toivakassa on kolme kuntouttavan työtoiminnan pienryhmää. Työttömyysprosentti on pysynyt hyvällä tasolla huolimatta erilaisista haasteista ajanjakson aikana.

Vuonna 2021 Toivakassa oli Tilastokeskuksen mukaan 21 uutta yritystä. Lopettaneita yrityksiä oli 8 kpl. Yrittäjyys luo kuntaan elinvoimaa. Toivakan kunta pyrkii olemaan lähellä yrittäjää. Pienen kunnan ketteryyttä neuvonnassa ja viranomaiskäsittelyissä pyritään hyödyntämään. Toivakan kunta järjestää säännöllisesti yrittäjien aamukahveja. Toivakassa yrityksen perustamiseen saa tukea Keski-Suomen yritysidealta. Leader -toimija Maaseutukehitys ry jakaa EU -rahoitteista tukea alueella yrityksille ja yhteisöille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa - TEA, pistemäärä

Pistemäärä on terveydenedistämisen aktiivisuuden ulottuvuuksia kuvaavien pistemäärien keskiarvo. Pistemäärä kuvaa, miten hyvin terveydenedistämisen aktiivisuus toteutuu kunnassa. Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin oletetun hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista. Toivakan kunnassa terveydenedistämisen aktiivisuus toteutuu paremmin 2021 kuin edellisellä vuonna 2019.

Hyvinvointityön jatkaminen Toivakan kunnassa 2022-2025

Laaja hyvinvointikertomus vuosille 2023-2025 tullaan valmistelemaan vuoden 2023 aikana, sillä Toivakan kunnan organisaatio muuttuu merkittävästi vuoden 2023 alusta alkaen.

Edellinen laaja hyvinvointikertomus päättyy vuoteen 2021, eikä ole asettanut tavoitteita vuodelle 2022. Vuodesta 2022 tullaan kuitenkin raportoimaan vuosiraportin muodossa tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä, jossa huomioidaan vuonna 2022 toteutettu hyvinvointityö sekä siinä nähtävissä olleet muutokset.

Toivakan kuntaorganisaatiota vuodesta 2023 eteenpäin valmistellaan parhaillaan ja uudistuksessa tullaan huomioimaan hyvinvointityölle riittävä seuranta ja arviointi.